GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 199. *Sâmbătă 7 (19) Septemvre.* **1885.**

Brașovŭ, 6 (18) Septemvre 1885.

Foile maghiare se folosescŭ de proclamația anonimă din Ploiescĭ, spre a ațîța și a sumuța 'n îndoită forță organele puterei publice în contra Româniloră cu carte și a pressei române din statulŭ ungarŭ.

La ce vomŭ avé sĕ ne mai așteptămŭ acum când le vine în ajutorŭ teroriștilorŭ ungurĭ și guvernulŭ românŭ, care a începutŭ cu espulsiunile politice a Româniloră transilvănenĭ, în stilŭ mare? Nu cumva s'au spăriatŭ miniștrii românĭ de articolulŭ celŭ amenințătorŭ alŭ organului d-lui Tisza?

Maghiarii înșișĭ n'au creḑutŭ posibilŭ unŭ asemenea lucru, n'au creḑutŭ că ar fi în stare guvernulŭ românŭ sĕ mérgă până a se face gendarmulŭ d-lui Tisza. Și dovadă că n'au creḑutŭ este articlulŭ de mai josŭ celŭ reproducemŭ din *„Egyetértés“* nr. 255 dela 17 Septemvre.

Acestŭ articulŭ, căruia nu vomŭ rĕmâné datorĭ cu rĕspunsulŭ, ne mai arată la ce ne mai putemŭ aștepta décă teroriștii noștri vorŭ mai întâmpină multe asemenĭ încuragiărĭ. Eată articululŭ:

„Inceputulŭ începutului.“

„S'a începutŭ funcțiunea autoritățilorŭ în contra agitatorilorŭ românĭ. Proclamația, ce a ĕspândit'o în primele ḑile ale lunei acesteia „România Irredentă“, a deschisŭ în cele din urmă ochii câtorva funcționarĭ publicĭ. Câțĭ-va popĭ și învĕțătorĭ valahĭ agitatorĭ suntŭ pușĭ deja la rĕcóre în comitatele din părțile ardelene și și în părțile sudice se caută acum rĕspânditorii proclamației.

Décă este organisată „România Irredentă“ în Ungaria, séu în România, séu în Rusia: acésta nu o scimŭ. Cumcă o mulțime de ḑiariștĭ, o mulțime de preoțĭ și învĕțătorĭ la noi și o mulțime de publiciștĭ în România agită neînfrênatŭ, cu pasiunea cea mai înverșunată, în contra Ungariei și îmbărbătéză pe poporulŭ românŭ la rĕscólă, tăciunăriă, la întrebuințarea dinamitei, la asasinatŭ, la rupere și tâlhării: acésta resultă cu siguritate din acea renumită proclamațiă și din articulii ce ḑilnicŭ aparŭ în ḑiarele române din Ungaria și din România. Décă nu s'ar afla înaintea nóstră acești articulĭ: amŭ fi aplecațĭ a considera acea proclamațiă de unŭ pamfletŭ alŭ fanaticilorŭ și bețivilorŭ studențĭ din Bucurescĭ.

Lucrulŭ e déră seriosŭ. Seriosŭ pentru aceea că acéstă mișeléscă muncă se face sub aripile apĕrătóre ale guvernului României, e seriósă pentru aceea, fiindcă guvernulŭ Tisza n'are nicĭ sêmțulŭ de datoriă, nicĭ curagiulŭ moralŭ, nicĭ destulŭ patriotismŭ spre a împedecá radicalŭ acéstă lucrare și spre a o termina scurtŭ cu muncitorii.

Inainte cu câteva ḑile fóia oficiósă a guvernului amenința România din causa agitațiunilorŭ ce se facŭ contra nóstră. E caracteristică acéstă amenințare, pentru că este o probă despre lăudăroșia gólă a lui Tisza Kalman.

Guvernulŭ României adecă ar puté sĕ rĕspundă cu totŭ dreptulŭ, décă i s'ar adresa în privința acésta o întrebare diplomatică, că décă în Ungaria se nasce vre-unŭ rĕu: **sĕ-lŭ lecuiască guvernulŭ maghiarŭ și sĕ nu pretindă ca guvernulŭ românŭ sĕ facă serviciu de gendarmŭ în interesulŭ păcii interióre a Ungariei. Décă guvernulŭ românŭ ar ḑice acésta: ar avé dreptate.** Dér Tisza Kalman nu scie, nu cutéză sĕ lucreze și voesce sĕ mulțăméscă opiniunea publică maghiară iritată acum cu articulĭ prin ḑiare, ér mai târḑiu, când se va aduna parlamentulŭ, cu o mulțime de frase.

Agitatorii românĭ voescŭ sĕ facă din Transilvania așa ceva pe séma Ungariei, cum a făcŭtŭ Irlanda pe séma Angliei. Voescŭ sĕ nutréscă necurmatŭ foculŭ revoluțiunei sociale și politice spre a nimicì legăturile interi'·e ale statului.

Irlanda a fostŭ odată de sine stătătóre. Anglia i-a călcatŭ în picióre independența. Poporulŭ iricŭ a fostŭ odinióră avutŭ și Anglesii i-au răpitŭ avuția. Irlanda a posedatŭ odinióră o constituțiune națională și Anglia a nimicitŭ acéstă constituțiune. Poporulŭ irlandesŭ s'a bucuratŭ de independența bisericéscă și de libertatea consciinței și Anglesulŭ l'a făcutŭ tributarŭ alŭ unei bisericĭ strĕine. Poporulŭ irlandesŭ a avutŭ limbă, naționalitate și constituțiă deosebită și Anglesulŭ l'a desbrăcatŭ, séu voesce sĕ-lŭ desbrace de tóte aceste.

Cu Românulŭ niciodată nu s'a purtatŭ astfelŭ Maghiarulŭ. Țéra nu i-a luat-o pentru că n'a avutŭ. Constituția nu 'i-a confiscat'o pentru că elŭ n'a cunoscutŭ așa ceva. Posițiunea lui deosebită nu 'i-a răpit'o, pentru că de așa ceva nu a visatŭ nicĭ odată valachulŭ ardelénŭ. De limba, de naționalitatea, de liberulŭ esercițiu alŭ religiunei, de cultura rassei sale, Maghiarulŭ nu se atinge, ba mai multŭ încă o respectéză. Preoțilorŭ și școlelorŭ lorŭ, li se dă unŭ ajutorŭ de statŭ mai mare decâtŭ Calviniștilorŭ maghiarĭ, cu tóte că aceștia suntŭ totŭ atâtŭ de numeroșĭ ca și Valachii. Valachulŭ este tocmai așa părtașŭ la tóte drepturile sociale și politice și la tótă libertatea în statŭ ca și Maghiarulŭ.

Décă dér „buităgătăii“ valahĭ, cu tóte astea voesce sĕ lucreze cu dinamită, ca fenienii și nihiliștii: celŭ puținŭ merită, ca sĕ fiă tractațĭ astfelŭ, cum tractéză Anglia pe Fenienĭ si Rusia pe nihiliștĭ.

Trebue sĕ-i esterminămŭ cu focŭ și cu ferŭ, cu legea și cu mĕsuri escepționale. Acela care voiescŭ sĕ practice în massă vênḑarea de patriă, tâlhăria, omorulŭ, tăciunăriă: acela nu póte sĕ aibă altă sórte.

Sĕ ḑice: banĭ rusescĭ și mânĭ rusescĭ lucră în pressa din România contra nóstră.

Se póte. Intréga mișcare irridentă sémănă, ca unŭ oŭ cu altulŭ, cu agitațiunea bulgară de odinióră în contra statului turcescŭ. Intr'aceea noi nu suntemŭ în Turcia și nicĭ nu voimŭ sĕ ajungemŭ la sórte ei, și nicĭ nu vomŭ ajunge.

E naturalŭ, că Ungaria, patria vechei libertățĭ constituționale, nu e dedată cu aceea, ca în contra rĕsvrătitorilorŭ, a „buităgătărilorŭ“ și făcĕtorilorŭ de rele se susțină ordinea și pacea internă cu mĕsurĭ escepționale și cu strictețǎ până la sânge.

Dér nicĭ Anglia nu e dedată la acésta, și ea este patria vechilorŭ libertățĭ constituționale și puterea ei este neasemĕnată mai mare ca a nóstră și nicĭ nu e încunjurata de vecinĭ falsi ca noi și cu tóte acestea ea restrînge în contra fenienilorŭ dinamiștĭ până unde este de lipsă instituțiunile liberale.

Acésta sĕ fiă o directivă pentru judecătorii, procurorii, funcționarii nostri din comitatele ardelene și ale Ungariei de sudŭ. Trebue sĕ susținemŭ cu rigóre draconică integritatea și véḑa statului nostru și siguranța rassei nóstre, care susține statul, în contra dinamiștitilorŭ.

Poporulŭ nostru românŭ țĕranŭ e încă bunŭ, e liniștitŭ, încă este mulțămitŭ cu ordinea esistentă. Nu este ertatŭ a concede ca agitatorii sĕ-i învenineze sângele, sĕ-i ațîțe pasiunile și sĕ 'lŭ facă dușmanŭ de mórte alŭ patriei.

Nu ne e ertatŭ a concede, ca câteva sute de agitatorĭ plătițĭ sĕ arunce cu noroiŭ în Ungaria și sĕ creeze aicĭ înaintea Europei o naționalitate „asupriță“, cum a fostŭ cea bulgară, cea herțegovineană și odinióră cea grécă.

Aceste mĕsurĭ, ce s'au esecutatŭ pân' acum, suntŭ începutulŭ începutului. Sĕ urmeze continuarea până atuncĭ, până când dușmănosii pribegĭ ai intereselorŭ străine nu vorŭ fi dațĭ afară de pe pĕmêntulŭ patriei nóstre.

Autoritățile nóstre sĕ n'aștepte dela Tisza Kálmán și dela Pauler Tivadar, ca ei sĕ încépă. Aceștia suntŭ numai ministri și nu suntŭ ómenĭ de statŭ maghiarĭ. Ei voiescŭ sĕ-șĭ susțină numai portofoliurile și nu sĕ se întărésca Ungaria. Inaintea lorŭ are importanță numai și numai presentulŭ lorŭ, nu și viitorulŭ țĕrei nóstre. Noi înșine trebue sĕ ne ajutămŭ, nu așteptămŭ ajutorulŭ dela ministri.“

Espulsarea din România a lui Ales. Ciurcu.

Scirea dată de telegrama din Bucurescĭ, ce ne-a espedat'o eri biuroulŭ de corespondență din Pesta despre espulsarea din România a d-lui Alexandru Ciurcu, se adeveresce aḑĭ printr'o scrisóre publicată în „L'Indépendance roumaine“ subscrisă de însușĭ espulsatulŭ. Din acéstă scrisóre resultă, că acéstă lovitură s'a datŭ d-lui Ales. Ciurcu nu pentru că ar fi fostŭ amestecatŭ în afacerea proclamației „irredentei române,“ ci pentru că făcea opozițiă guvernului. Iată cuprinsulŭ scrisórei:

Cătră adevĕrații Românĭ!

Sunt espulsatŭ din România.

Eu, Românŭ, alŭ cărui tată a ajutatŭ, în 1848, pleiada campionilorŭ libertății ca sĕ facă din România ceea ce este ea astăḑĭ, adecă o țéră liberă și independentă, nu mai am dreptulŭ d'a trăi pe pămêntulŭ românŭ.

Consilierii regelui Carolŭ I au decisŭ astfelŭ, ai acestui rege care este, Elŭ, streinŭ în România.

Dumneḑeu sĕ le rĕsplătéscă!

Câtŭ pentru mine, mĕ voiu duce sĕ cerŭ unei țĕrĭ streine ospitalitatea, pe care compatrioții mei mi-o refusă.

Nu mĕ întrebațĭ de ce sunt isgonitŭ din România. O scițĭ toțĭ: suntŭ igonitŭ, fiindŭ că redigeamŭ unŭ ḑiarŭ, care nu lăuda actele acestui guvernŭ.

Ei bine! espulsarea mea este cea mai bună dovadă, că elŭ nu merită a fi mai bine tractatŭ.

Nu desperezŭ, cu tóte astea, de causa românismului pe care totdéuna l'am apĕratŭ cu ardóre și pe care 'lŭ voiu apĕra orĭ când, pretutindenea unde voiu fi, întêmple-mi-se orĭ și ce.

Guvernulŭ d-lui Brătianu a datŭ familiei mele și mie o lovitură de mórte. Dér ce e acésta în comparațiune cu lovitura ce o dă elŭ națiunei romane înseșĭ!

Țiu, cu tóte acestea, a califica de infamă procedere guvernului fată cu tatălŭ meu.

In acelașĭ timpŭ ca și mine, elŭ este espulsatŭ.

Elŭ espulséză unŭ bĕtrênŭ de 65 de anĭ, care nu va avé putere sĕ supórte o lovitură atâtŭ de cumplită.

Eu ḑicŭ, plecândŭ, ceea ce asociatulŭ meu, d. Emil Galli, ḑicea acum doi anĭ:

„Eu plecŭ, dér ḑiarula rĕmâne!“

Românii vorŭ protesta, nu mĕ îndoescŭ, în contra acestui actŭ pe câtŭ de arbitrarŭ, pe atâtŭ de anti-naționalŭ, și în acéstă asigurare găsescŭ singura mea mângăiere.

Lasŭ în lacrimĭ o mamă, o soțiă, unŭ copilŭ, o soră; apoi pe mama și bunica soției mele, care n'avéu, care n'au altŭ sprijinŭ decâtŭ pe mine și care trăiau, dintr'o ḑi întralta, din produsulŭ muncei mele.

Româniloră, nu vĕ cerŭ sĕ mĕ rĕsbunațĭ. Provedința se va însărcina cu aséstă!

Al. Ciurcu.

Iată traducerea decisiunei de espulsare, ce a fostŭ îmânată d-lui Al. Ciurcu de către inspectorulŭ polițienescŭ Al. Lahovary, însoțitŭ de unŭ ofițerŭ de gendarmeriă:

Regatulŭ României.

Decisiune

Nr. 11.

Consiliulŭ de ministri.

In vederea art. 1 alŭ legii din 1881 asupra streinilorŭ,

Decide:

D. Alesandru Ciurcu, care se află în capitală, va fi espulsatŭ din ţeră în timpŭ de 24 óre dela notificarea presentei, ce i se va face pe cale administrativă, conformŭ art. 2 alŭ susŭ menţionatei legĭ.

Espulsatutŭ, care va reintra în ţéră după esecutarea acestei decisiunĭ, va fi supusŭ consecinţelorŭ art. 5 alŭ susŭ ḑisei legĭ.

D. ministru de interne este însărcinatŭ cu esecutarea presentei decisiunĭ.

Bucurescĭ, 2 Septemvre 1885.

(Urméză semnăturile miniştrilorŭ.)

O asemenea decisiune s'a notificatŭ d-lui Nic. Ciurcu, părintelui sĕu.

SCIRILE ḐILEI.

Ni se comunică din Pesta, că la esposiţiă între ḑiarele din patriă suntŭ espuse şi cele românescĭ şi anume: »Gazeta« şi »Luminătorulŭ« numai capulŭ, ér rĕposatulŭ întru fericire »Viitorulŭ« întregŭ. Se vede că cuprinsulŭ »Gazetei« şi »Luminătorului« nu se potrivea cu fericirea de pe terenulŭ esposiţiunei.

—0—

Din Sebeşŭ se scrie, că din incidentulŭ proclamaţiunei »irredente,« acum câteva ḑile unŭ locotenentŭ de gendarmeriă din Aiudŭ sosì nóptea în Sebeşŭ. Alaltaerĭ, Mercurĭ în 4 Septemvre v., învĕţătorulŭ de acolo Zevedeiu Mureşianu a fostŭ arestatŭ şi escortatŭ imediatŭ la Têrgu-Mureşului. Cercetările se continuă şi prin satele dimprejurŭ. Dar cum rĕmâne cu ministrulŭ Tisza, cu Kulturegyletiştii şi cu toţĭ Ungurii, carĭ au primitŭ proclamaţiunea, aresta-se-vorŭ?

—0—

Corespondentulŭ din Făgăraşŭ alŭ ḑiarului »Sieb. Deutsch. Tgbltt« află, că fantoma »irredentei române« a făcutŭ pe procurorulŭ séu substitutulŭ sĕu din Braşovŭ sĕ apară nóptea fără veste în comuna Comăna de josŭ, unde a întorsŭ o casă cu fundulŭ în susŭ, fără sĕ afle ceva.

—0—

Magistratulŭ orăşenescŭ din Sibiiu a afişatŭ pe păreţii caselorŭ oraşului unŭ avisŭ, prin care îi provócă pe toţĭ câţĭ au proclamaţiunĭ de ale „irredentei« române, sĕ le ducă până la 26 l. c. n. la poliţiă.

—0—

Pe lângă d. Alexandru Ciurcu şi tatălŭ sĕu, despre carĭ ne-a comunicatŭ telegrama de erĭ, suntŭ espulsaţĭ din România şi d-nii: Sĕcăşanu, Ocăşanu, Droc Băncíulescu, şi Cornénu Ordinulŭ de espulsiune a fostŭ subsemnatŭ la 2 Septemvre de întregulŭ consiliu de ministri, cu provocarea ca în 24 de óre sĕ părăséscă ţéra. Cei espulsaţĭ se vorŭ duce în Bulgaria séu în Franţa.

—0—

Neaprobarea statutelorŭ proiectatei reuniunĭ ţĕrănescĭ sudungare s'a hotărîtŭ definitivŭ. Pretextulŭ, e că cerculŭ de activitate alŭ proiectatei reuniunĭ cuprinde trei comitate şi decĭ nu e cu putinţă controlarea; că reuniunea se întinde numai asupra micilorŭ agricultorĭ; că deja esistă o reuniune totŭ cu acelaşĭ scopŭ, nefiindŭ deosebire de interese între micii şi marii agricultorĭ. Nu totŭ aşa judecă miniştri când e vorba de o reuniune ungurésca: acestora totulŭ le e ertatŭ, căcĭ, veḑĭ Dómne, Maghiarii au adusŭ cu ei din Asia acestŭ statŭ.

—0—

Tribunalulŭ din Seghedinŭ a primitŭ dela ministrulŭ justiţiei ordinŭ, ca lui Mihael Köteles sĕ i se restitue până la celŭ din urmă crucerŭ tóte cheltuielele resultate din arestulŭ sĕu de aprópe nouĕ anĭ şi aco perite din averea lui, şi anume sĕ le plătéscă aceia, carĭ pórtă vina la condamnarea lui Köteles.

—0—

Camera de comerţŭ din Pesta s'a esprimatŭ în şedinţa plenară dela 14 Septemvre n. pentru reînoirea convenţiunei comerciale cu România, cu conditiunea ca mancităţile convenţiunei actuale, care isvorĕscŭ parte din arbitrarietatea organelorŭ guvernului românŭ, parte din duşmănia poporului românŭ în contra orĭ cărei comunicaţiunĭ cu Austro Ungaria, sĕ se înlăture, obligându-se România sĕ esecute câtŭ se póte de strictŭ hotăririle noului tractatŭ; apoi legile şi dispoşiţiunile române, care interḑicŭ supuşilorŭ austro-ungarĭ de confesiunea mosaică d'a dobêndi proprietăţĭ imobile, sĕ se abróge; taxele vamale pe valóre sĕ se înlocuiască cu taxe vamale specifice după greutate şi numĕrulŭ bucăţilorŭ; darea de consumŭ, care se lua în modŭ arbitrarŭ, sĕ se stabiléscă acuratŭ şi precisŭ, precum şi articulele supuse acestei dărĭ; deosebitele dărĭ pe mărfurĭ, care se importau şi esportau pe Dunăre şi din care se întreţineu localurile litorale de debarcare şi depositele, sĕ se desfiinţeze cu totulŭ precum şi tarifele diferenţiale pe căile ferate române şi specialŭ pe linia Giurgiu-Bucurescĭ; în fine e de doritŭ, ca România sĕ esecute sentinţele tribunalelorŭ de arbitri ale burselorŭ nóstre ca şi ale tribunalelorŭ nóstre ordinare. Ce privesce introducerea vămii de importŭ pe cerealele române, camera se esprimă în principiu în contra ei şi pentru menţinerea libertăţii vamale, dar numai în casulŭ, când şi România va face contra-concesiunĭ corĕspunḑĕtóre. Ce privesce vama pe porcĭ, camera e de părere ca aceea sĕ se ridice la 6 fl. de bucată, şi numai în acelŭ casŭ sĕ se stabiléscă cu 2 fl., când România va face în altă privinţă concesiunĭ de valóre.

—0—

Fabrice de cuie de lemnŭ se vorŭ înfiinţa în Iaşĭ şi Ruşii-de-Vede. In Iaşi se va înfiinţa şi o fabrică de drojdii de bere.

—0—

Bilete la concertulŭ tênĕrului violinistŭ românŭ Nae Racovénu, ce se va da Dumineca séra în otelulŭ Nr. 1., se găsescŭ de vênḑare în librăria d-lui Nic. Ciurcu. Loculŭ I 1 fl., loculŭ II 60 cr. Asemenea se găsescŭ bilete la cassă Duminecă începêndŭ dela 10 óre a. m.

Din fostulŭ comitatŭ alŭ Zarandului.

Halmagiu, Augustŭ 1885.

Stimate D. Redactorŭ! Cu atenţiune şi încordare privimŭ la mersulŭ lucrurilorŭ cu deosebire în ţera nóstră. Preste totŭ luatŭ icóna ce ni se înfăţişéză e de-o aparenţă destulŭ de posomorită şi tristă. In deosebĭ încâtŭ ne privesce pe noi.

Adeseorĭ stau pe gândurĭ şi mĕ întrebŭ: suntemŭ noi óre creştinĭ? dacă da, atuncĭ trebue nu numai sĕ înţelegemŭ, dar sĕ şi practicămŭ divinele precepte evangelice, bună oră: »Ce ţie nu-ţĭ place, altuia nu face!« Dacă suntemŭ ómenĭ culţĭ şi civilisaţĭ, precum ne place a crede, cum încape acésta óre cu persecuţiunile şi maltratările ḑilnice? Cum de unii se obtrudŭ a trăi din sudórea altora? Şi cum de numai din cadavre şi pe ruinele altora unii voescŭ şi cearcă a'şĭ edifica palate fericitóre?

Dacă ne ţinemŭ şi voimŭ a trece de creştinĭ şi ómenĭ culţĭ şi civilisaţĭ şi totuşĭ contrarŭ lucrămŭ, atuncĭ acésta este o înşelăloriă carea, sigurŭ, sfêrşitŭ bunŭ nu póte avea.

In faţa evenimentelorŭ ce se desfăşură şi pregătescŭ, noi Românii încă uimiţĭ stămŭ şi adeseorĭ ne gândimŭ şi întrebămŭ, ce vorŭ óre Ungurii cu uneltirile şi procedările lorŭ faţă şi de noi? căcĭ faţă de cele ce se petrecŭ şi încércă numai póte fi vorbă nicĭ de creştinismŭ şi perceptele evangelice, carĭ suntŭ basa lui, dar nicĭ de atare cultură şi civilisaţiune întru adevĕratulŭ înţelesŭ, ear dacă nu? ţinŭ ei óre sémă de situaţiunea ce pregătescŭ, de abisulŭ la care ne împingŭ şi în care negreşitŭ au sĕ caḑă şi ei?

Până una alta trăescŭ pururea în frică şi grózâ, că edificiulŭ lorŭ alcătuitŭ pe nisipŭ va fi distrusŭ şi mânatŭ de unŭ putérnicŭ torentŭ în albia altei ape mai marĭ; trăescŭ în nedumerirĭ şi nelinişte, consumându-şĭ puterile de geaba întocmai consumândŭ puterile s'ale altora, carĭ în lupta pentru esistanţă neadormiţĭ vecînicŭ trebue sĕ stea. Resultatulŭ e că cu toţii ne consumămŭ, şi în neferícirĭ şi chinurĭ ni se scurge şi sfîrşesce viéţa.

O astfelŭ de stăpânire cum e a Ungurilorŭ întru adevĕrŭ că nu se mai află alta pe faţa pĕmêntului! A stăpâni, a se gera cu sila mare şi tare, a-şĭ spori numĕrulŭ artificialŭ ca şi când lumea atâtŭ de próstă şi órbă ar fi, de nu ar cunósce şi vedé ale lorŭ escamatorii, a dispune de sângele şi averea altora după placŭ şi numai în a lorŭ favóre, a se folosi de orĭ şi ce apucăturĭ legale orĭ nu; a se folosi de mijlócele şi puterea de carĭ hasardulŭ i a împărtăşitŭ şi de carĭ cine scie până când li-e datŭ a dispune, a merge orbesce inainte prefăcêndŭ totŭ ce întêmpină în calea lorŭ cadavre şi p'aceste cadavre a voi a'şĭ clădi unŭ edificiu ce numai o fantasiă nebună póte născoci, ear în mijloculŭ tuturorŭ acestora a vedé pururea la fantome îngrozitóre, pururea cu frica în óse, şi nicĭodată în linişte şi siguritate, întru adevĕrŭ că ciudată şi curiósă stăpânire mai e şi acésta! Sinamăgirea e însĕ în jocŭ. Ungurii, pe câtă vreme dispunŭ şi de mijlóce şi de putere, suntŭ în credinţă că isprăvile ce facŭ numai deschilinitei lorŭ vrednicii suntŭ d'a se atribui şi că din contră numai nemernicíei êstorlalţĭ este d'a se atribui că nu întrecŭ şi esŭ d'asupra Ungurilorŭ! Dar pre câtŭ de adevĕratŭ pre atâtŭ de sigurŭ e, că are sĕ vină timpulŭ când dreptatea şi adevĕrulŭ au sĕ triumfe! E óre lucru cu minte şi înţeleptŭ a duce firulŭ şi a-lŭ încorda până la estremŭ, când elŭ se póte rupe? e óre lucru cu minte şi înţeleptŭ a ne interḑice sĕrbătoririle naţionale şi a ne înăbuşi în internŭ simţĕmintele şi manifestarea acelora?

Décă când şi când ne încovoiămŭ sub presiunile, persecuţiunile şi maltratările ce ni se impunŭ orĭ décă din unele şi altele multe consideraţiunĭ auneorĭ Ungurilorŭ li se pare, că ne-au îmblânḑitŭ şi câştigatŭ pe partea lorŭ, décă êstfelŭ credŭ orĭ îşĭ facŭ ilusiunĭ la ajungerea scopului ce urmărescŭ în detrimentulŭ altora, atuncĭ amarŭ se înşélă!

După sfărîmarea comitatului nostru Zarandŭ, pe care Ungurii îlŭ porecleau cuibŭ de daco-românismŭ, partea adnecsată la comitatulŭ Aradului e stăpânită acum totŭ numai de Ungurĭ, carĭ de carĭ mai fanaticĭ — şi carĭ voescŭ a întrece în zelulŭ ungurismului pe cei din Aradŭ, Buda-pesta, Dobriţin orĭ Seghedinŭ. Şi trăescŭ deja în credinţa că ei au pusŭ la cale acestŭ cercŭ — înţelegŭ alŭ Hălmagiului—şi că au făcutŭ deja dintr'ênsulŭ unŭ paşalicŭ turcescŭ, şi asta o deducŭ ei de acolo, că dela anulŭ 1876 încóce le-a succesŭ a suprima orĭ şi ce întreprindere de a nóstră în direcţiune naţională.

Pe membrii noştri în congregaţiunea comitatensă mereu mereu ni'i eschiseră realegândŭ totŭ Ungurĭ, încâtŭ acum numai ca de leacŭ şi din graţiă ne-au mai lăsatŭ câte unŭ Românŭ, şi încă d'aceia, carĭ nu plătescŭ o cépă friptă, bunĭ numai a ḑice »igen.«

Intocmai o păţirămŭ cu deputaţii dietalĭ, şi întocmai la alegerea funcţionarilorŭ, notarĭ, tutore orfanalŭ totŭ d'ai lorŭ, bunĭ séu rĕi nu importă, numai sĕ fiă pe placulŭ lorŭ şi d'ai lorŭ Ba până acolo ne aduseră, încâtŭ unele case românescĭ dela Hălmagiu fură decorate cu stégurĭ unguresci la alegere de deputatŭ, ér primarulŭ Hălmagiului pentru meritulŭ că nu şi-a câştigatŭ nicĭ unŭ meritŭ în tabĕra nóstră, orĭ mai nimeritŭ ḑicêndŭ »pentru că nefiindŭ cu noi a fostŭ în contra nóstră,« acestŭ primarŭ fù decoratŭ cu crucea pentru merite, pe care ruşine îĭ este a o purta, căcĭ altcum purtând'o pururea i-ar revocá în memoriă, cá este preţŭ de sânge, adecă de trădare naţională. Nu'i destulŭ atâtŭ, dér Unguraşii noştri din Hălmagiu pe de-o parte pentru a arĕta până la ce gradŭ de nemerniciă au adusŭ ei pe Hălmăgenĭ şi câtŭ de bine i-au sciutŭ „chiti“ în direcţiune patriotică şovinistă, pe de altă parte pentru a se recomanda şi aş'ĭ face merite înaintea superiorilorŭ lorŭ, în credinţa că dela ei atêrnă salvarea ungurismului, şi că făr' de alŭ lorŭ concursŭ ar fi pace bună de „magyar ország“-ulŭ lorŭ, dreptŭ aceea la o ḑi de a sf. Stefanŭ ungurescŭ puseră steagulŭ ungurescŭ în turnulŭ bisericei române gr. or. din Hălmagiu, înscenară şi esoperară serviciulŭ divin, sub care, în locŭ de priceasnă, o gardă ungurésca cântară: „Hazádnak rendületlenü légy hive oh magyar“ etc.

Tóte acestea unguraşii noştri le esecută cu concursulŭ a lorŭ noştri, şi tocmai de aceea credŭ ei că acum ne mai opuninduli-se aprópe nimenĭ 'şĭ potŭ juca halaripulŭ după placŭ. Adevĕrulŭ însĕ e, că deşĭ ai noştri parte sub greutatea presiunilorŭ, a persecuţiunilorŭ şi maltratărilorŭ parte din unele şi altele multe şi diferite consideraţiunĭ, parte s'au retrasŭ, parte-i sprijinescŭ de voiă de nevoiă, cu durere, însĕ în sufletŭ răbdândŭ tăcêndŭ şi înghiţândŭ, abia aştéptă ocasiunea d'a scăpa de ei. Şi deşi de felŭ o astfelŭ de procedere a lorŭ noştri nu e scusabilă, din contră e condamnabilă în celŭ mai strînsŭ în înţelesŭ alŭ cuvêntului deşi — repetŭ — ei pentru aceea suntŭ şi rĕmânŭ românĭ, numai câtŭ a lorŭ blândeţă şi indulgenţa a degeneratŭ în laşitate şi aşa ceva noi ĕştĭ naţionalĭ ţinemŭ în evidenţă.

Au nu vedeţĭ prorederea hatálmaşilor (ómenii forţei) de solgăbirĕu şi jáıásbirĕu dela Hălmagiu, faţă de purtarea vestmintelorŭ naţionale (la Rosalii)? Şi pentru că acéstă procedere cavalerésca fù arĕtată mai ântêiu în „Gazeta Transilvaniei,“ dreptŭ rĕsbunare acei hatálmaşĭ factor ĭai „Kultur-egylet-“ului (Casinei) din Hălmagiu, proscriseră din sînulŭ lorŭ şi pe acea unică fóiă română „Gazeta Ttansilvaniei.“ Cavalerismŭ ungurescŭ! Şi unde încă au mai întrodusŭ şi potŭ lua parte ca membrii „derék popa dela szirbŭ“ şi încă vr'o câţĭva. Vedeţĭ fraţilorŭ, unde ajungemŭ cu „capulŭ plecatŭ.“

Spinels.

Mĕsurĭ contra beţiei.

Printre multele sisteme preconizate pentru stîrpirea abuzului bĕuturei de spirtóse, găsimŭ într'o broşură a d-lui Em. Cauderlier, secretarŭ generalŭ alŭ Ligei patriotice contra alcoolismului din Bruxelles, mai cu sémă unulŭ care pare a fi datŭ resultate mai mulţumitóre. Este sistemulŭ ḑisŭ de Gothemburg, întrebuinţatŭ în Norvegia şi Svedia. Graţiă acestui sistemŭ, consumaţiunea alcoolică anuală nu mai este în aceste ţĕri decâtŭ $3^1/_2$ litri de capŭ. Espunemŭ şi noi acestŭ sistemŭ, pentru că viţiulŭ beţiei este şi între Românĭ destulŭ de întinsŭ şi pe mulţĭ i-amŭ vĕḑutŭ cu plăcere că umblă după cele mai nimerite mijlóce pentru a-lŭ stîrpi.

Fabricaţiunea de alcoolice este limitată la câte-va epoce ale anului; ea, ca şi dreptulŭ de debitŭ, este regulamentată şi supusă unei autorisaţiunĭ prealabile. Autorisaţiunea fiindŭ dată prin licitaţiune, o societate filantropică din Gothemburg avù ideea de a lua asupă-şĭ tóte drepturile de debitŭ din localitate pentru a le administra „într'unŭ modŭ conformŭ principiilorŭ de o temperanţă moderată.«

Societatea filantropică îşĭ administréză debitele séle prin geranţĭ, alŭ cărorŭ salarŭ e fixŭ şi destulŭ de ridi-

catŭ; ei n'au nicĭ unŭ beneficiu din spirtósele ce le vêndŭ, şi prin urmare nicĭ unŭ interesŭ a îndemna la consumarea lorŭ; din contră, li se dă voiă a vinde în profitulŭ lorŭ bĕuturĭ de totŭ felulŭ neotrăvitóre; nu le e permisŭ a vinde rachiu nicĭ unui omŭ bĕtŭ, nicĭ unui tinĕrŭ mai micŭ de opt-spre-ḑece anĭ. Geranţii nu potŭ în nicĭ unŭ casŭ şi sub nicĭ unŭ pretextŭ sĕ vîndă spirtóse pe datoriă; ei îşĭ deschidŭ prăvăliile la 6 óre diminéţa, dar dela 6 până la 8 nu servescŭ decâtŭ cafea, lapte, ceaiu şi şocolată; debitulŭ de spirtóse începe dela 8 óre diminéţa şi sfîrşesce la 8 şi jum. séra. Nu se vinde decâtŭ spirtósele date de societate în borcane marcate şi sigilate de împiegaţii ei. Aceste spirtóse suntŭ rectificate cu o îngrijire specială şi de mai multe orĭ, şi nu mai conţinŭ decâtŭ alcoolŭ ethylicŭ purŭ.

Sistemulŭ s'a propagatŭ şi resultatele lui au fostŭ aşa de îmbucurătóre, încâtŭ comunele au renunţatŭ la resiliarea trienală, lăsândŭ administraţiunea debitelorŭ societăţilorŭ carĭ, după ce îşĭ scotŭ cheltuelile, varsă beneficiulŭ netŭ în casa comunală, care ilŭ consacră pentru creaţiunĭ de utilitate publică. Filantropii noştri s'arŭ putea, credemŭ, folosi de acestŭ sistemŭ.

COSTACHE NEGRI.

Marĭ şi frumóse suntŭ amintirile ce deşteaptă în fiecare Românŭ acestŭ nume. Pentru onórea numelui românescŭ, puţinĭ vorŭ fi între noi acei cari nu vorŭ fi sciindŭ câtŭ de multŭ a contribuitŭ C. Negri şi generaţiunea lui întru totŭ ce s'a făcutŭ în ţéra aceasta de mare şi frumosŭ dela 1834 până la 1866. Din timpŭ în timpŭ C. Negri era şi poetŭ. Puţine suntŭ la numĕrŭ bucăţile rimate eşite din péna sa. Insĕ ce ne-a datŭ a fostŭ bunŭ şi frumosŭ atâtŭ ca limbă câtŭ şi ca inspiraţiune. *„Strigoiulŭ,“* (în colaboraţiă cu dlŭ Alexandri,) *›Călugăriţa,‹* *„Bujorŭ,“* *„Când în noaptea întunecósă,“* şi alte bucăţĭ vorŭ găsi o tovarăşe demnă de a sta alăturea cu următórea *„Horă dela Răducănenĭ,‘* pe care cu plăcere o vedemŭ reprodusă de „Poporulŭ:“

Hora dela Răducănenĭ.

Roata'ntinsă şi voioasă
De fetiţe şi flăcăi,
Pe o pajişte frumósă
Bătea hora din călcăi
Plete'n vêntŭ şi ochi'n focŭ,
Uitătoare de nevoi;
Hora se învârtea pe locŭ
Inainte şi 'napoi.

Şi'mĭ părea Românulŭ veselŭ cum bătea'n pamêntŭ
Fiu-acelorŭ din vechime, uitaţĭ astăḑĭ în mormêntŭ,
Ce pe timpĭ de voinicĭĭ, apărândŭ hotarulŭ lorŭ,
Cu păgânĭ, dujmanĭ credinţei juca'n sânge şi'n omorŭ.

Cu sudorĭ, cu chinŭ amarŭ
A muncitŭ întreaga vară
Sub unŭ sóre de pojarŭ,
Ca s'aducă roadă'n ţéră.
Ér acum jucând mereu
Se'ncingea hora mai tare,
Focŭ de sóre, chinŭ şi greu
Le sădise în uitare.

Şi'mĭ părea Românulŭ astăḑĭ fiu alŭ ḑilelorŭ trecute
Ce au vĕḑutŭ în astă ţéră lupte-amare, miĭ şi sute,
Când strămoşii apărară, gloata tótă, marĭ şi micĭ,
Ţéra, legea şi apusulŭ cu-a lorŭ piepturĭ de voinicĭ!

„Oliolio, Românŭ bărbate,
„Mai deşteaptă-te, măi frate!
„Căcĭ de tine jocŭ îşĭ bate
„Sórta cea fără dreptate; — “
Şi jucândŭ aşa cântau
Toţĭ în horă la récóre,
Stolŭ de vulturĭ ei păreau
Sburândŭ roata pe sub soare.

Şi'mĭ părea mereu Românulŭ, uitătorŭ de-a lui nevoi,
Că jócă jocurĭ bărbate cu avênturĭ de rĕsboiu.
Chiar şi astăḑĭ, când e'n horă, strălucesce p'a sa frunte
Viitorŭ de danţŭ mai agerŭ şi de hore multŭ mai crunte.

„România.“

Votulŭ femeilorŭ.

Le „Figaro“ din Paris publică asupra cestiunei femeilorŭ unŭ articulŭ interesantŭ, care merită a fi reprodusŭ. Elŭ e scrisŭ de dl Albert Milaud, care ia pe femei în apĕrare:

Apropierea alegerilorŭ generale a fostŭ causa unei nouĕ campanii în favórea votului femeilorŭ. S'aŭ ţinutŭ meetingurĭ, în care s'a propusŭ candidatura mai multorŭ femei deja celebre, unele prin revendicaţiunele lorŭ sociale, ca d-nele Hubertine Auclert, Deraismes şi Louise Michel, altele prin succesulŭ lor artisticŭ, ca Sarach Bernhardt, altele în sfîrşitŭ prin energia lorŭ romanescă ca d-na Clovis Hugues.

Trebue sĕ spunŭ, pentru lauda acestorŭ persóne, că tóte ca unŭ singurŭ omŭ, séu mai bine ca o singură femeiă, au declinatŭ onórea ce li se făcea şi s'au sustrasŭ dela voturile concetăţenilorŭ. Le felicitezŭ, orĭ-care ar fi motivulŭ care le-a hotărîtŭ. Multe din ele de sigurŭ s'au retrasŭ înaintea ruşinei de-a se afla în mijloculŭ nenorociţilorŭ carĭ au necinstitŭ, timpŭ de patru anĭ, Francia, politica şi parlamentulŭ.

Mărturisescŭ pe de altă parte, că amarŭ îmĭ pare rĕŭ că campania în favórea femeilorŭ eligibile şi alegĕtóre s'a opritŭ dela începutŭ. Timpŭ de mulţĭ anĭ, ca mulţĭ alţii, am risŭ de cererile d-nei Auclert, de năsdrăvăniile Louisei Michel şi am socotitŭ pe d-na Clovis Hugues ca o nenorocită femeă atinsă de nebuniă. Atuncĭ orbitŭ de calitatea de bărbatŭ, pe nedreptŭ convinsŭ că bărbatulŭ este mai superiorŭ, avêndŭ bunulŭ simţŭ, inteliginţa, raţiunea, judecata ca ceva propriŭ numai lui, am socotitŭ femeile ca pe nisce fiinţe slabe, uşóre, nesăţióse, fabricate pentru înmulţirea şi alăptarea némului omenescŭ, vrednice celŭ multŭ ca sĕ pórte pompónele modei şi de-a fi podóbele curată de luxŭ alŭ societăţii. Atuncĭ îmĭ părea lucru comicŭ ca femeile sĕ pótă vota séu sĕ fie alese deputaţĭ. Nu putémŭ sĕ pricepŭ, cum Louisa Michel ar puté fi preşedinte alŭ Republicei, Hubertine Auclert ministru alŭ dreptăţii şi Sarach Bernhardt ambasadorŭ în Svedia. Sĕ lăsămŭ femeile la gospodăria lorŭ. Sĕ fimŭ indulgenţĭ cu aceste escentrice. Sĕ nu ne însurămŭ cu dênsele, dér sĕ fimŭ politicoşĭ. Bărbaţilorŭ numai li-se cuvine guvernarea, manipularea fondurilorŭ publice, conducerea militară a Franciei.

Acestŭ raţionamentŭ, împărtăşitŭ de o mulţime de ómenĭ înţelepţĭ, afirmatŭ chiar de câteva mame de familiă fricóse şi minóre, era cu totulŭ falsŭ, séu celŭ puţinŭ e acumŭ astfelŭ. Se póte ca cu câtă-va vreme înainte ómeniĭ sĕ fi fostŭ superiorĭ femeilorŭ. Adĭ totulŭ s'a scimbatŭ, şi desfidŭ pe femei, avêndŭ tóte puterile şi tóte drepturile, ca sĕ comită atâtea prostii, atâtea crime, decâtŭ adunarea pe mormêntulŭ căreia călcămŭ cu bucuriă.

De ce femeile nu arŭ vota, când ţĕranii care nu sciŭ nicĭ srcie nicĭ ceti au acestŭ dreptŭ? când mai tóte alegerile se facŭ prin sate prin ajutorulŭ bĕuturilorŭ şi banilorŭ? O gospodină, care a născutŭ 5 copii, aduce lemne, face bucatele, veghiază la căpĕtâiulŭ soţului bolnavŭ séu a copilului bolnavŭ de frigurĭ, nu e totŭ atâtŭ de vrednică şi totŭ atâtŭ de capabilă ca şi unŭ bărbatŭ ca sĕ alégă unŭ deputatŭ? Pe când bărbatulŭ, mojicŭ şi beţivŭ, merge sĕ facă politică la cârciumă şi sĕ revindece drepturĭ închipuite, avantagii neposibile, chimere sociale, femeia va sci sĕ céră lucrurĭ practice: scolĭ, spitalurĭ, pieţe, rochii eftine, unŭ debuşeŭ pentru copii carĭ suntŭ prea mulţĭ, şi fiţĭ liniştiţĭ că nu-şĭ va da votulŭ decâtŭ aceluia, care va fi capabilŭ sĕ îndeplinéscă o programă utilă. Cum! Écă unŭ băeţandru de 21 de anĭ, care a mâncatŭ o sută de mii de lei cu femeile publice şi şĭ-a petrecutŭ o viéţă lenósă; étă unŭ pungaşŭ, unŭ trîntorŭ trăindŭ pe spinarea prostituatelorŭ, incapabilŭ sĕ muncéscă; écă unŭ adunătorŭ de capete de ţigărĭ, unŭ colportorŭ de afişurĭ obscene: eĭ trebue, eĭ potŭ sĕ voteze, ei potŭ ca sĕ ne aducă ḑece, douĕ-ḑecĭ, o sută de deputaţĭ — şi acéstă mamă de familiă care face soldaţĭ Franciei, acéstă burgesă care duce o casă cu economiă, acéstă neguţătorésă care duce o viéţă exemplară şi fără plăcere lângă tejghea, aceste femei care au bărbaţĭ şi fiĭ nu vorŭ puté aduce şi votulŭ lorŭ în cestiunea politicei ţĕrei?

Şi dreptulŭ de votŭ nu e în de ajunsŭ. Ceea ce trebue e elegibilitatea. Admiteţĭ că în trecuta Cameră era o maioritate de femei şi naţĭ fi avutŭ nicĭ rĕsboiulŭ Tonchinezŭ, nicĭ deficitŭ, nicĭ Iules Ferry. Da, eată nişce ómenĭ, cari în acéstă calitate a lorŭ erau respectaţĭ, cu minţĭ, serioţĭ, învĕţaţĭ. Pentru nişce ticălóse motive de ambiţiune, ei au inchisŭ ochii la cea mai grozavă evidenţă. Ei au risipitŭ în Orientu aprópe unŭ miliardŭ; ei au împrăştiatŭ sângele la aprópe 30000 de tinerĭ francezĭ. Duceţi-ve de cereţĭ femeilorŭ, care sciu preţulŭ untului, care se cértă cu slujnica pentru câţĭ-va gologanĭ dela tîrguitŭ, duceţi-ve de-i cereţĭ ca sĕ împrăştie în vêntŭ 5 séu 6 sute de milióne fără nicĭ un controlŭ; înainte însĕ de a pune în urnă buletinulŭ aprobatorŭ, dênsele vorŭ cerceta, vorŭ controla banŭ cu banŭ creditulŭ nostru şi tóte capitolele bugetului. Diceţĭ fără de grijă unei adunărĭ de femei ceea ce Jules Ferry ḑicea liniştiŭ vitelorŭ din maioritate: ‚Domnilorŭ, ne trebue 20 de mii de ómenĭ ca sĕ-i trimitemŭ în Tonching‹. Tóte femeile s'arŭ ridica deodată: ›Dér acestia suntŭ fii noştri, e carnea nóstră, e viitorulŭ nostru ceea ce ne cereţĭ; i-amŭ purtatŭ 9 lunĭ în sînulŭ nostru şi i-amŭ hrănitŭ unŭ anŭ. I-am smulsŭ din braţele bólelorŭ grozave ale copilăriei. Şi credeţĭ voi că-i vomŭ da pentru a-i ucide de frigurĭ negre séu sĕ-i ucidă Chinezii!“ Şi băgaţĭ ḑe sémă, că aceleaşĭ mame, decă Prusacii s'arŭ aréta la Werdun, ş'arc trimite pe fii lorŭ, cum făceau Spartanele, căcĭ atuncĭ nu ar mai fi vorba de cucerire, dér de apĕrare Ar trebui atuncĭ de apăratŭ gospodăria ţerii.

Sĕ nu mi se rĕspundă prin farbarale, băi, pălăriă de modă şi note croitorescĭ. Trebue fireşce ca femeile sĕ facă ceva. Nu li se lasă de făcutŭ decâtŭ nimicurile, şi ele nu potŭ de câtŭ sĕ se intereseze de aceste nimicurĭ. Daţi-le gusturĭ mai înalte, deschideţi-le orisonturĭ asupra bunei politice economice şi a muncei şi în curêndŭ veţĭ vedea decă nu vorŭ întrece pe profesorii lorŭ. La 25 de anĭ eminentulŭ d. Wilson era de sigurŭ mai puţinŭ seriosŭ decâtŭ cea mai puţinŭ seriósă femeia galantă. Sĕ ruina la cafenéua englesă cu femeile publice. Familia sa era desperată. Aḑĭ e ginerile d-lui Grevy şi va fi în curêndŭ ministru de finance. Ceea ce a făcutŭ d Wilson, şi o femeiă ar puté-o face; mai bine chiar póte, căcĭ femeia este mai aptă ca sĕ se schimbe de câtŭ bărbatulŭ. Dintr'unŭ mojicŭ nicĭ odată nu vei face unŭ gentelman; şi cea d'ântei fată din casă, puţinŭ frumósă, ar deveni o ducesă, când unŭ duce ar voi acésta. Sĕ nu mi se obiecteze slăbiciunea fisică, conformaţiunea femeiască, vicisitudinele periodice ale sexului, însărcinările şi cele ce urméză. Aceste suntŭ inconveniente relative. Slăbiciunea o negŭ. Luaţĭ pe Sarah Bernhardt, de esemplu, şi spuneţi-mĭ decă este pe lume unŭ omŭ capabilŭ sĕ susţină rolulŭ Theodorei timpŭ de 5 óre avêndŭ asupra ei singură greutatea şi rĕspunderea piesei. Inmulţiţĭ aceste cincĭ óre prin 200 de serĭ una după alta, urmate de representaţiunĭ în provinciă, şi fără odichnă, călĕtoriile în străinătate.

Câtŭ despre neajunsurile soţului, fireşce că femeile carĭ vorŭ cere mandatulŭ de deputatŭ se vorŭ condamna la celibatŭ séu aşa ceva. Dér ce are a face acésta. Speţa omenéscă nu va peri, décă 5 séu 6 sute de femei ar renunţa la bucuriile căsătoriei şi ale maternităţii. Nu se întêmplă acésta cu mânastirile? Şi din momentulŭ ce suntŭ celibatarĭ, prin acésta chiar nu condamnŭ ei óre la celibatŭ séu proştituţiune pe unŭ numĕrŭ corespondentŭ de femei?

Adaugŭ că în ḑiua când femeia va fi primită sĕ discute şi sĕ voteze asupra afacerilorŭ Republicei, Camera ar devenĭ ceva interesant şi curiosŭ. Ceea ce aḑĭ este o peşteră în care se înjură în publicŭ şi unde se tîrguesce în taină locurile şi banii statului, se va schimba într'unŭ salonŭ, cum era în veaculŭ a XVII.

Albert Miliaud.

DIVERSE.

Duoi banditĭ. — Intr'o corespondenţă din ›Journal des Débats,‹ trămisă din Madrid, citimŭ următórele: Se ḑice că guvernulŭ a luatŭ mĕsurĭ esceptionale pentru prinderea a doui banditĭ anume Melgares şi El Bizco del Borje carĭ, de câţiva anĭ, au dobênditŭ o tristă celebritate comiţêndŭ acte criminale şi rĕspândindŭ groza în provinciile Grenada şi Malaga, fără ca poliţia sĕ-i fi pututŭ aresta. Atenţiunea publică s'a îndreptatŭ din nou asupra acestorŭ duoi individĭ carĭ, acum în urmă, au omorîtŭ doi gardĭ civilĭ într'o fermă situată aprópe de Velez-Malaga, fără ca sĕ fie prinşĭ. Până acum au pututŭ a se sustrage dela tóte urmăririle, graţiă protecţiunii locuitorilorŭ din provinciile de mai susŭ. Melgares a făcutŭ altă dată parte dintr'o bandă armată care, în cursulŭ anilorŭ 1869 şi 1870, bântuia Andalusia. Se secvestrau persóne avute şi nu se liberau decâtŭ după ce plăteau o sumă óre care de banĭ. Astăḑĭ Melgares, care a devenitŭ şefulŭ unei micĭ bande, face contrabandă p'o scară fórte mare şi pune la contribuţiă pe proprietarii din provincia Malaga. Când este urmăritŭ cu mai multă activitate, se ascunde câtva timpŭ la Malaga, la Velez-Malaga şi chiar la Madrid; elŭ intră în aceste oraşe şi ese de aci deghiḑêndu-se, fiindŭ fórte bine servitŭ de spionii sĕi. Se ḑice că persóne fórte susŭ puse l'arŭ ajuta pentru a împedeca acţiunea justiţiei, din causa influinţei ce elŭ esercită în timpulŭ alegerilorŭ; alţii, de témă d'a vedé proprietăţile lorŭ prada incendiului şi a jafului; în fine, unŭ numĕrŭ órecare de persóne îi ajută pentru partea ce li se dă din produsulŭ furturilorŭ şi alŭ contrabandei. In luna Martie trecutŭ, Melgares era aprópe sĕ cadă în mânile gardei civile; dér, înscinţatŭ la timpŭ, a putută sĕ scape de orice urmărire Este timpulŭ, adaogă corespondintele, ca guvernulŭ sĕ ia mĕsurĭ energice pentru a scăpa provinciile Grenada şi Malaga de banditţii carĭ le bântue, şi sĕ nu mai cruţe persónele carĭ îi protege. Se asigură că, în cursulŭ călĕtoriei ce regele făcŭ în Andalusia pentru a visita localităţile carĭ fuseseră bântuite de cutremurulŭ de pămêntŭ, unŭ deputatŭ cerŭ sĕ graţieze pe Melgares, care este de mai multe orĭ condamnatŭ. Regele rĕspunse cu multă demnitate că, în calitatea sa de monarhŭ constituţionalŭ, nu putea sĕ graţieze după propunerea miniştrilorŭ decâtŭ numai pe individiĭ carĭ îşĭ facŭ pedépsa, ér nu şi pe criminalii carĭ cutreeră câmpiile şi pădurile pentru a nu cădea în mânile justiţiei. Ar trebui, a adăogatŭ regele, a se da ajutorŭ gardei civile pentru a-i prinde, în locŭ d'a interveni în favórea lorŭ. Deputatulŭ se scuḑă ḑicêndŭ că, décă s'a hotărîtŭ a face unŭ asemenea demersŭ, causa era că fusese ameninţatŭ cu mórtea.

BIBLIOGRAFIĂ.

›Romänische Revue“, broşura a 3-a pe Septemvre, are următorulŭ cuprinsŭ: Ajutorulŭ de statŭ alŭ bisericei greco-orientale în Transilvania, de * * * — Desfiinţarea juriului din Sibiiu. — Din pressa română. — Revistă. — Cronică. — Măriόra Floriόra de V. Alecsandri, Nemţesce de L. V. Fischer. — Literatura română în Germania (continuare). — Pădurénca nuvelă de Slavicĭ (continuare). — Scrutare istorică asupra Românilorŭ (studii istorice-critice şi etnologice de V. Maniu; nemţesce de P, Broşteanu — Literatură şi artă.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 17 Septemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99.85
Rentă de hârtiă 5%	92.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.60
Bonurĭ rurale ungare	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.50
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122.75
Renta de hărtiă austriacă	82.35
Renta de arg. austr.	83.75
Renta de aurŭ austr.	109 85
Losurile din 1860	139 50
Acţiunile băncei austro-ungare	868 —
Act. băncei de creditŭ ung.	289.25
Act. băncei de creditŭ austr.	288 60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.88
Napoleon-d'orĭ	$9.91\frac{1}{2}$
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.40
Londra 10 Livres sterlinge	125.10

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Septemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	89	90
Renta rom. amort. (5%)	93	$94\frac{1}{2}$
» convert. (6%)	89	$89\frac{1}{2}$
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31	32
Credit fonc. rural (7%)	$104\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	87	$87\frac{1}{2}$
» » urban (7%)	$99\frac{1}{4}$	100
» » » (6%)	92	93
» » » (5%)	84	$84\frac{1}{2}$
Banca naţională a României		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	11	$11\frac{1}{2}$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 18 Septemvre st. n. 1885

Bancnote românescĭ	Cump.	8 80	Vênd.	8.84
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.86	»	9.90
Lire turcescĭ	»	11.12	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.20
Galbenĭ	»	5.84	»	5.88
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ şése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ şése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, cari vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta şi pe linia Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta a [illegible]lei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.06
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2.58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4[illegible]	7.29	9.11	11.4[illegible]
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.3[illegible]	6.24	—
Cluşiu (	—	10.0[illegible]	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.2[illegible]
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.44

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-[illegible]radŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5[illegible]
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	6.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.34

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12 27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4 04	6.59

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9 33	5 [illegible]8
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.35
Haţegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.